

hvis Skjæbne jeg forudsaa, efter de Anskuelser, der gjorde sig gjældende her i Thinget, naar det ikke blev sat i Forbindelse med den anden Sag, skulde henvises til det samme Udvalg, som behandlede Løbsagen; men de ærede Medlemmer derovre stemte imod denne Forbindelse i Begyndelsen af Sessionen, og det er ikke nok nu at ville henholde sig til almindelige Udtalelser, der fremkom langt hen i Sessionen, da der ikke var fjerneste Spørgsmaal om, at ærede Medlemmers Erklæring om, at de vare villige til at gaa ind paa en almindelig Formue- og Indtægtsstat i Forbindelse med Løbsreformen, skulde faa nogen som helst praktisk Betydning. Derved den ærede sidste Taler tror jeg, at vi vel nok kunne blive enige i Praxis om den Sag, der her foreligger; men jeg kan ikke negte, at jeg tror, at samtlige de Anskuelser, han gjorde gjældende imod Ophævelsen af Afgifter paa Nødvendighedsartikler, som ogsaa han jo ganske vist selv væsentlig forløb, da han kom til de praktiske Resultater — der tillagde han dem i alt Fald ikke nogen stor Betydning — at de i alt Fald ikke, som han fremsatte dem, ville holde Stik for en nærmere Betragtning. Det er ingenlunde i Birteligheden Tilfældet, at Arbejdslønnen, Vedelaget for Arbeidet, varierer saaledes med Priserne paa de Artikler, som Arbeideren behøver. Ser man paa de kortere Perioder, saa ser man endogaa det Modfætte: i Dyrtid gaar jo endogaa Lønnen snarest ned, da ere Folk nødte til at udbyde deres Arbeide; der er omvendt forholdsvis mindre Arbeide, der søger Anvendelse paa Markedet, naar Lønnen er høj; saa er der ofte endog flere Folk, der ikke ere nødte til at arbejde i Forhold til dem, der ville sælge deres Arbeide — omvendt med Udbudet af andre Ting ved stigende eller synkende Priser. Men selv om jeg vil se paa lange Perioder, som det ærede Medlem vilde, saa ere hans almindelige Betragtninger ikke rigtige, i det Mindste ikke saaledes, som han gjorde dem gjældende. Det er ikke rigtigt, at Antallet af Arbeidere skulde væsentlig bestemmes af Arbejdslønnen; det skulde da væsentlig være ved Indflydelsen af Vægtefabrikerne; thi saaledes vandre Folk dog ikke fra Sted til Sted, fra det ene Land til det andet, at de i den Grad skulde lade sig bestemme af Arbejdslønnen til at vide sig løs fra det Land, hvor de en Gang have vænnet sig til at leve, bundet til Sted og Forhold, som det være: Tal jo endnu er. Det er fulde altsaa være ved Fjendskernes Afgaen, at Befolkningen skulde blive formindsket, ved deres Stigningen, at den vilde blive forøget, saa at en Lettelse Priserne paa Livsformødenhederne vilde komme Arbejdsherrerne til Gode ved at forøge Arbejderbefolkningen, og Byrden omvendt vilde tynge paa dem. Men det er ikke Tilfældet, at Arbejdslønnen bestemmes saaledes gennem Vægtefabrikerne. Jeg skal følge det ærede Medlem i hans abstrakte Tanker. Kanter man sig en saadan Forbedring af Arbei-

dernes Kaar tilveiebragt, at alle Nødvendighedsartikler — endogaa meget Mere end ved vore smaa Rettelser — ere blevne billigere, saa kan det vel være sandsynligt, at en Del af dem, her er Spørgsmaal om, ville gifte sig noget før, eller at flere ville gifte sig. Det vil vel udgaa nogen Indflydelse. Men hvor Mange vilde ikke benytte Forbedringen i deres Kaar paa en ganske anden Maade? Og omvendt, naar Priserne blive højere, tror De da mine Herrer, at det overalt vilde indskrænke Vægtefabrikerne? Nei, Befolkningen vilde væsentlig vænne sig til at leve paa en ganske anden Maade. Vi se jo ogsaa, at Arbejdernes Levemaade i det Hele stadig forbedres; Befolkningens Tilværelse afhænger ikke saaledes af Priserne paa bestemte Artikler, men af ganske andre Forhold; selv Arbejdsklassen lever ikke saaledes, at dens Tilværelse bestemmes af Priserne paa det absolut Nødvendige. Dette hele Spørgsmaal er forøvrigt ikke noget nyt, men er blevet forhandlet med en umaadelig Grundighed og Styrke fra begge Sider i England, da man der udkæmpede Striden om Beskyttelsesystemet og de uheldige Løbsafgifter paa Nødvendighedsartikler. Jeg tror ogsaa, at Erfaringen fra England maasse mere end fra noget andet Land viser, at naar Arbejdsklassen ikke staar paa et overordentlig lavt Trin, vil den Forbedring af Livsvilkårene, der kommer frem ved en Lettelse af Afgifterne paa Livsformødenhederne, komme Arbejderne ikke blot personligt, men ogsaa deres Efterkommere, og ikke gennem større Udbud af Arbeide, i alt Fald ikke væsentligt de andre Samfundsklasser til Gode. Jeg kan derfor paa ingen Maade tiltræde det ærede Medlems Betragtning, men holder mig tværtimod overbevist om, at ligesom en Lettelse i Afgifterne strax vil blive følt som en Lettelse af Arbejderne, vil den ogsaa i Længden komme denne Klasse til Gode. Ganske vist er der i Praxis ikke saa megen Uenighed mellem det ærede Medlem og mig. Thi jeg er ganske enig med ham i, at det ikke gaar an at have Afgiften paa de Artikler, der ere af overveiende finantiel Betydning, og saameget mindre gaar det an, som disse Artikler ikke ere Nødvendighedsartikler i strengeste Forstand og ikke overveiende betales af de allerfattigste Samfundsklasser, men snarere af den lavere Middelfstand, som jeg vel ogsaa ønsker at skaffe Lettelse, men som dog bør betale deres Bidrag til de offentlige Formødenheder og vistnok ikke kunne komme til at betale dette under en mere passende Form end gennem indrettede Afgifter. Men der er andre Artikler, hvorom dette gjælder, end Sukker, Spirituosa, Tobak. Der er Salt, jeg tror ikke, at det er forsværligt at beholde disse 150,000 Rd., som vi faa ind af Salt. Det er en Nødvendighedsartikel mere end nogen anden. Det er vel smaa Beløb, der er Spørgsmaal om for Afgiftsnyderne. Men derfor bliver Spørgsmaalet ligesuldt vigtigt, tilmed da det er en Artikel, hvori Besætningen forstyrres